

uvedeno toto: Učitel a žák jsou k sobě v poměru nadřízenosti, pokud se týče podřízenosti; v důsledku své povinnosti výchovné má učitel vůči žáku zvláštní práva; jako výchovný prostředek má zajisté po ruce zejména výstrahu a důtku. Jakoby bylo protismyslným, používatí ustanovení trestního zákona o urážkách na cti v poměru rodičů k jich dětem, dlužno srovnale s tím omeziti také podstatně použití ustanovení těchto v poměru učitele ku žáku; jestliť poměr tento blízce příbuzným poměru rodičů k dětem, hledě k výchovnému účelu, jehož jest se domáhati v obou případech. Jest na snadě, že ani výstrahy ani důtky nemohlo by se užíti jako prostředku výchovného nebo kárného, kdyby i ohledně nich měla beze všeho platnost ustanovení o trestných činech proti bezpečnosti cti. Dotýkáť se každý z těchto kárných prostředků do jisté míry cti káraného. Jde tu však o výkon práva a plnění povinnosti učitelem, jenž v své řadě má posouditi, která slova odpovídají povaze případu a osobnostem žáků a jemuž musí býti vyhrazeno, pokládá-li to nutným, by volil také výrazy, které nemohou vždy postrádati větší ostrosti, mají-li právě dle okolností případu působiti jako důrazný prostředek trestný. Tu se může arci přihoditi, že se učitel co do míry kárání může dopustiti přehmatu. Avšak jako pokárání tělesné, byť i bylo absolutně nepřipustným, spadá pod sankci ustanovení §§ 413 a 420 tr. zák. jen tehdy, utrpěl-li káraný na těle škodu, může překročení příslušných mezí při pokárání slovném míti v zápětí trestní odpovědnost jen tehdy, nabyli-li soudce přesvědčení, že objektivně dané překročení mezí práva kárného bylo provázeno vědomím kárajícího, že překročil meze přípustnosti. V tomto případě dlužno uznati, že obžalovaný mohl ve zcela nepřipustném volání žáků, jímž byl při vstupu do třídy uvítán, vzhledem ku skutečnosti, že valná většina jich na náboženství nechodila, spatřovati posměch a pošklebky, namířené proti němu jako katechetovi a že autorita jeho jako učitele vyžadovala, aby proti chování takovému rázně vystoupil. Okolností, za jakých závadné výroky padly, a jež při posuzování věci nelze přezírati, činí proto jednání obžalovaného již po objektivní stránce omluvitelným. I kdyby se však vycházelo z předpokladu, že, hledíc k povaze užitých výroků, jde objektivně o vybočení z mezí dovoleného práva kárného, nemůže rozsudek přec obstáti. Neníť v něm ve smyslu hořejších úvah po subjektivní stránce zjištěno, že obžalovaný byl si tohoto překročení také skutečně vědom. Tento nedostatek činí rozsudek zmatečným, poněvadž odsouzení se stalo, aniž byly dány náležitosti skutkové povahy přestupku dle § 496 tr. zák. v subjektivním směru. Odsuzujícím výrokem byl proto porušen zákon v ustanovení § 496 tr. zák.

Čís. 832.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

**Přeplácení úředně stanovené ceny (§ 21 nař.) jest trestným jen pod-
půrně, nebyla-li určita (vyšší) cena, kupujícím placená a úředně stano-
venou cenu převyšující, prodávacem požadována.**

(Rozh. ze dne 6. května 1922, Kr I 581/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečné stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona práve m: Roz-

sudkem odvolacího soudu lichevního při krajském soudě v Chrudimi ze dne 25. září 1920 porušen byl zákon v ustanovení § 21 zákona o lichvě. Rozsudek ten se zrušuje a odvolacímu soudu se ukládá, by o odvolání veřejného obžalobce znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu lichevního v Ústí n. Orlicí ze dne 19. července 1920 byl obžalovaný dle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přestupek předražování dle § 20 odstavec první čís. nař. z 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., jehož se prý dopustil tím, že v roce 1919 na jaře v Č., využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, žádal za tabák, tedy předmět potřeby, zřejmě přemrštěnou cenu. — Okresní soud nabyl sice přesvědčení, že obžalovaný prodal z tabáku, koupeného od Jaroslava C-a, Bohuslavu H-ovi 1 kg za 220 K, avšak nepokládal tuto cenu za zřejmě přemrštěnou, zjišťiv, že obžalovaný přenechal tabák z ochoty, úplně bez výděлку, za touž cenu, za kterou jej sám koupil. Proti osvobozujícímu rozsudku podal veřejný obžalobce odvolání do výroku o vině. Odvolací soud lichevní při krajském soudě v Chrudimi odvolání vyhověl a rozsudkem ze dne 25. září 1920 rozsudek prvního soudu zrušil, obžalovaného uznal vinným přestupkem § 21 čís. nař. ze dne 24. března 1921, čís. 131 ř. zák., jehož se dopustil tím, že v roce 1919 na jaře v Č. při nákupu předmětu potřeby, jež hodlal dále zciziti, úředně stanovenou cenu přeplatil, zaplativ za 1 kg listového tabáku 220 K, a odsoudil ho za to k příslušnému trestu. Rozsudek nebyl dosud vykonán. Odvolací soud odůvodnil odsuzující výrok úvahou, že ke skutkové podstatě přestupku § 21 čís. nař. stačí přeplácení úředně stanovené ceny pachatelem, v předpokladu, že předmět dále zcizí, v tomto případě přeplácel prý obžalovaný při nákupu cenu surového listu tabákového, jehož úřední cena byla 8 K, zaplativ cenu, která značně převyšuje cenu úřední. Rozsudek porušuje zákon nesprávným výkladem § 21 čís. nař. Dle tohoto § se dopouští přestupku, kdo (při nákupu předmětů potřeby, jež hodlá zciziti) přeplácí cenu prodávacem požadovanou, nebo, nepožaduje-li se určitá cena, úředně stanovenou pokud se týče není-li jí tu, až dosud obvyklou cenu. Ze zákonné definice plyne, že přeplácení úředně stanovené ceny jest trestné jen podpůrně v případě, nebyla-li určitá (vyšší) cena, kupujícím placená a úředně stanovenou cenu převyšující, prodávacem požadována. Žádal-li tedy v tomto případě prodáváč na obžalovaném za 1 kg tabáku 220 K, nelze mluvíti na jeho straně o přeplácení ve smyslu citovaného zákonného ustanovení. Touto důležitou okolností se odvolací soud vůbec nezabýval, rozsudek následkem toho neobsahuje zjištění zákonné známky deliktové, přeplácel-li obžalovaný cenu prodávacem požadovanou, ani nezjišťuje, byla-li na obžalovaném vůbec určitá cena požadována, čili nic; tento nedostatek zjištění činí rozsudek zmatečným dle čís. 9 a) § 281 tr. ř.

Čís. 833.

Předražování (zákony ze dne 17. října 1919, čís. 567 a 568 sb. z. a n.).

O správním přestupku rozhoduje pouze předseda lichevního soudu při okresním, nikoliv při sborovém soudě.